

ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО КУРСУ БІОЛОГІЇ

Сердюк В. С., Степанюк А. В.

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

На сьогоднішній день, найважливішим завданням освіти в Україні є підготовка освіченої та творчої особистості. Однак, аналізуючи нормативні документи які регулюють освітній процес (Державний стандарт загальної середньої освіти, освітню програму школи, тощо), стає зрозуміло, що робиться акцент на підготовку учнів до повсякденного життя, розвиток їх особистості, в процесі вивчення природничих дисциплін. Стає зрозуміло, що ефективним напрямком удосконалення системи освіти, та мотивації учнів, є застосування інтерактивних методів навчання. Одним з таких є метод ситуативного навчання, або кейс-технологія. Використання цього методу підвищує ефективність навчання, готує учнів до успішного дорослого життя, вчить їх самостійно здобувати знання.

Застосування сучасних педагогічних технологій у навчальному процесі описано у працях І. Богданової, Е. Михайлова, В. Матірко, В. Полякова, Ю. Ткаченко. Проблему використання кейс-методу під час навчання описували Ю. Сурмін, О. Сидоренко, П. Шеремета, В. Чуба, Г. Каніщенко.

Предмет дослідження: Кейс-технології, можливість, доцільність та проблематика їх використання в освітньому процесі під час вивчення шкільного курсу біології.

Методика дослідження: Теоретичний аналіз наукової літератури, вивчення та аналіз нормативних документів, аналіз змісту шкільних підручників з біології, в результаті чого з'ясовано можливість використання кейс-технології під час вивчення шкільного курсу біології. Проведено моделювання навчальних занять з використанням кейс-технологій, анкетування, за допомогою якого з'ясовано ступінь реалізації, доцільність, можливість та проблематику використання кейс-технології в освітньому процесі.

Підготовка учнів до самостійного дорослого життя, та здобуття ними компетентностей потребує модернізації освітнього процесу, а відтак використання інтерактивних методів навчання, які дозволяють зацікавити дітей, мотивувати їх на здобування знань. Одним з методів інтерактивного навчання є кейс-технологія.

Як описував Ю. Сурмін суть цього методу полягає в тому, що учням пропонують осмислити реальну життєву ситуацію, опис якої одночасно відображає не тільки будь-яку практичну проблему, а й актуалізує певний комплекс знань, які необхідно засвоїти при вирішенні даної проблеми. При цьому сама проблема не має однозначних рішень [1, с. 10].

Кейси мають чітко виражений характер і мету. Як правило вони пов'язані з проблемою або ситуацією, яка існувала чи зараз існує. Це завжди моделювання життєвої ситуації, і те рішення, що знайде учасник є як відбиттям рівня компетентності і професіоналізму, так і реальним рішенням проблеми. У кейс-технології не даються конкретні відповіді, їх необхідно знаходити самостійно. Це дозволяє учневі, спираючись на власні знання, формулювати висновки, застосовувати на практиці одержані навички, пред'являти власний погляд на проблему. В кейсі проблема представлена в схованому вигляді, як правило, вона не має однозначного вирішення. Цінність кейс-технології полягає в тому, що вона одночасно відображає не тільки практичну проблему, а й актуалізує певний комплекс знань, який необхідно засвоїти при вирішенні цієї проблеми.

Кейс-технології в навчанні використовувалися завжди, навіть тоді, коли ще ніхто не знав що цей метод назвуть кейсом. Але вперше заговорили про метод в Гарвардській бізнес-школі. Відтоді почала розвиватися ідея кейсів, зараз цей метод широко використовується в шкільному навчальному процесі. Кейс-технологія дуже добре підходить для використання в процесі вивчення курсу біології. Метод дозволяє вчителям розробити ситуації, на основ яких можливо побудувати частину, або навіть весь урок. Через те що ситуаційні завдання мають адресне звернення (поясни свою думку, як ти вважаєш, запропонуй вирішення проблеми, та ні.) вони стають цікавими для дітей, та залучають їх до навчального процесу, школярі припиняють бути

пасивними.

Використання в навчанні ситуаційних завдань пов'язує навчання з реальним життям школярів, сприяє використанню й накопиченню особистого досвіду учнів, усвідомленню ролі біологічних знань у розумінні явищ живої природи і фактів, у безпечному існуванні у соціоприродному оточенні. Формат ситуаційних завдань дає змогу перевірити, наскільки знання, набуті в школі, учні можуть використовувати в повсякденному житті, в реальних ситуаціях, а також запобігає формуванню в учнів та їхніх батьків уявлення, що шкільна біологія далека від їхніх життєвих потреб.[2, с. 2]

Кейс-технологію в процесі вивчення курсу біології можна використати наприклад для теми «Вегетативне розмноження рослин». В процесі проведення уроку, запропонувати учням таку ситуаційну задачу: Дві подруги вирішили розмножити сорт троянд, який їм подобався. Але дівчата не знають, як це краще зробити – живцями чи насінинами. А як би ви вчинили? Відповідь обґрунтуйте [2, с. 5].

При цьому, втручання вчителя в роботу учнів мінімізується, вчитель може тільки регулювати роботу учнів. Варто пам'ятати що не варто під час використання кейс-технології виставляти оцінки в балах, краще оцінювати активність учнів під час обговорення ситуації, та звернути увагу на рівень їх компетентності.

Отже використання кейс-технології в освітньому процесі сприяє кращому засвоєнню вивченого матеріалу та готує учнів до застосування здобутих знань в реальному житті. Застосування кейс-технології в процесі навчання дозволяє сформувати біологічні компетентності, підвищити ефективність навчання, дозволяє учням самостійно навчатися та готує їх до самостійного дорослого життя.

Список використаних джерел

1. Ситуационный анализ, или Анатомия Кейс-метода / Под ред. д-ра социологических наук, профессора Сурмина Ю.П. – К.: Центр инноваций и развития. – 2002. – 286 с.
2. Махмутов М. И. Организация проблемного обучения в школе / М. И. Махмутов. – М. : Просвещение, 1977. – 240 с.
3. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології. Навчальний посібник. – К.: Просвіта, 2000. – 368 с.